ФИРМЕНА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯ И МЕЖДУНАРОДНИ ТЪРГОВСКИ ОТНОШЕНИЯ В ЕПОХАТА НА ГЛОБАЛНА НЕСИГУРНОСТ

Перспективи и стратегии за устойчиво развитие

Под общата редакция на доц. д-р Драгомир Илиев

Академично издателство „Ценов“
Свищов
2026

ФИРМЕНА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯ И МЕЖДУНАРОДНИ ТЪРГОВСКИ ОТНОШЕНИЯ В ЕПОХАТА НА ГЛОБАЛНА НЕСИГУРНОСТ

Перспективи и стратегии за устойчиво развитие

Колективна монография

Под общата редакция на
доц. д-р Драгомир Илиев

Академично издателство „Ценов“
2026

Настоящата колективна монография е разработена и публикувана с подкрепата на Института за научни изследвания към Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ – Свищов по Проект ИП2-2025: *„Предизвикателства пред фирмената интернационализация и външнотърговските отношения в условия на глобална несигурност“* с ръководител доц. д-р Драгомир Илиев.

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана, обработвана със системи за съхранение на информация или предавана по каквито и да е начини, включително фото копиране, без писменото разрешение на издателя.

Настоящото издание не е предназначено за продажба и всяка продажба и препродажба се разглежда от издателя като нарушаване на авторските права.

Рецензенти:
Проф. д-р Галина Захариева
Проф. д-р Светослав Илийчовски

© Академично издателство „Ценов“, 2026

Достъпно на | Available at: dlib.uni-svishtov.bg/handle/10610/5375

DOI: doi.org/10.58861/tae.mono.PZKY5014

ISBN: 978-954-23-2694-6

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ …… 7

ЧАСТ ПЪРВА …….. 11
ГЕОИКОНОМИЧЕСКА НЕСИГУРНОСТ, РЕГИОНАЛНА ИНТЕГРАЦИЯ И УСЛОВИЯ ЗА МЕЖДУНАРОДНА ТЪРГОВИЯ

Глава 1. …… 12
Теоретичен и литературен обзор: ефективността на икономическите санкции в съвременната геоикономическа динамика

Георги Витков

Проследява дебата за ефективността на санкциите и ролята на търговските и финансовите мрежи при ограничаване на достъпа до ресурси.

Глава 2. …….. 21
Протекционизъм и регулаторни бариери в условията на глобална несигурност: отражение върху енергийния преход и пазарната интеграция в Европейския съюз

Жени Антонова

Разглежда европейските регулаторни инструменти, стратегическите зависимости и отражението им върху енергийния преход и пазарната интеграция.

Глава 3. ……. 51
Динамика на преките чуждестранни инвестиции в контекста на Африканската континентална зона за свободна търговия

Анита Йорданова

Анализира динамиката на преките чуждестранни инвестиции в седем държави след ранната ратификация и началото на търговията по AfCFTA.

Глава 4. …….. 76
Общият говорим език и двустранният износ на европейските страни

Маргарита Михайлова, Драгомир Илиев

Оценява връзката между езиковата свързаност и двустранния стоков износ на 36 европейски страни през 2012-2024 г. и съпоставя резултатите по региони.

ЧАСТ ВТОРА …….. 88
ДОСТЪП ДО МЕЖДУНАРОДНИ ПАЗАРИ И ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

Глава 5. …… 89
Дигиталната интернационализация като фактор за устойчивост на предприятията в условията на глобална несигурност

Невин Ангелова

Изследва електронните продажби, платформите и облачните услуги като средства за пазарен достъп, диверсификация и устойчивост.

Глава 6. …….. 105
Образованието като фактор за развитие на дигитални способности и международна конкурентоспособност на МСП в условията на платформена икономика

Юксела Брахимбашева

Изяснява как образованието и обучението подпомагат изграждането на дигитални способности и международната конкурентоспособност на МСП.

Глава 7. …… 127
Сезонният недостиг на кадри в туризма и ролята на работниците от трети държави

Ивайло Петров

Анализира кадровия недостиг в българския туризъм и условията, при които наемането на работници от трети държави подпомага сезонната заетост.

ЧАСТ ТРЕТА ……. 176
УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОЦЕСИТЕ И МЕЖДУНАРОДНИТЕ ПАРТНЬОРСТВА

Глава 8. …….. 177
Форми и механизми за адаптация на външнотърговските връзки към глобалната несигурност

Здравко Любенов

Разглежда как геополитическият риск и логистичните сътресения променят външнотърговските връзки. Съпоставя механизмите за адаптация, сред които диверсификацията, регионализацията и преструктурирането на веригите за доставки.

Глава 9. ……. 190
Управление на процесите, измерване на ефективността и оптимизация на ресурсите в международните компании

Веселин Михайлов

Предлага рамка за измерване на процесната ефективност, управление на капацитета и оптимизация на ресурсите в международните компании.

Глава 10. …… 212
LEAN SIX SIGMA като инструмент за оптимизация на бизнес процесите в условията на глобална несигурност

Веселин Михайлов

Представя цикъла DMAIC и инструменти за намаляване на загубите, вариациите и дефектите в бизнес процесите.

Глава 11. …… 229
Финансови модели и механизми за разплащане в международните аутсорсинг партньорства

Веселин Михайлов

Съпоставя модели за ценообразуване и разплащане и разглежда договорните и финансовите рискове при международния аутсорсинг.

ЗА АВТОРИТЕ …… 241

Глава 4
ОБЩИЯТ ГОВОРИМ ЕЗИК И ДВУСТРАННИЯТ ИЗНОС НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ СТРАНИ

Маргарита Михайлова
Драгомир Илиев

Въведение

Фирмената интернационализация и развитието на външнотърговските отношения в условия на глобална несигурност поставят въпроса за достъпа на предприятията до информация и за изграждането на устойчиви отношения с чуждестранни контрагенти. Изборът на пазар предполага оценка на условията за реализация на продукцията, а навлизането на него изисква установяване на контакти, договаряне и координация. Общият говорим език има отношение към всяка от тези дейности, доколкото улеснява обмена на информация между участниците. В рамките на общата проблематика на монографията главата свързва тези аспекти на фирмената интернационализация с наблюдаваните двустранни стокови потоци. Глобалната несигурност очертава контекста на монографията, а емпиричното изследване се съсредоточава върху езиковата свързаност и географската насоченост на износа.

Обект на изследването е двустранният износ на стоки от 36 европейски страни през периода 2012–2024 г. Предмет е връзката между общия говорим език и стойността на износа при отчитане на географската близост и условията в страните партньори по години. Целта е да се установи посоката на тази връзка и да се оцени дали нейната сила се различава между пазарите в Европа, Африка, Америките, Азия и Океания. Съпоставката обхваща общ набор от 192 държави дестинации и поставя акцент върху различията между пазарите, обслужвани от една и съща група износители.

1. Общият език и разходите по международната търговия

В процеса на интернационализация предприятията поемат разходи за проучване на пазара, идентифициране на потенциални контрагенти и съгласуване на условията по сделката. Тези разходи възникват още преди първата доставка. След установяването на търговски отношения обменът на информация продължава при изпълнението на договореностите и при подготовката на последващи сделки. Езиковата свързаност има значение и на двата етапа. На първия тя може да намали усилията за търсене и проверка на информация, а на втория да улесни уточняването на условията и текущата координация между партньорите.

Мелиц (Melitz, 2008) разграничава два начина за преодоляване на езиковите затруднения в международната търговия. Прякото общуване предполага участниците да владеят споделен език, а преводът осигурява обмен на информация при отсъствие на такава възможност. Емпиричните резултати отдават по-голяма роля на прякото общуване и установяват отделен принос на превода. Фидрмуц и Фидрмуц (Fidrmuc & Fidrmuc, 2016) намират положителна връзка между разпространението на чуждоезиковите умения и двустранната търговия, като открояват английския език. Гинзбърг, Мелиц и Тубал (Ginsburgh, Melitz & Toubal, 2017) допълват тази линия на изследване, като разглеждат икономическото значение на изучаването на чужди езици.

Метаанализът на Егер и Ласман (Egger & Lassmann, 2012) обобщава емпирични изследвания, които средно установяват положителна връзка между общия език и търговията. Размерът на оценките обаче варира съществено. Част от тази вариация се свързва с начина на измерване на езиковите връзки. Например двоичният показател за общ официален език и непрекъснатият показател за възможност за пряко общуване отчитат различни характеристики на страните. Поради това резултатите от модели, които използват двата показателя, имат различно съдържание дори когато посоката на връзката съвпада.

При оценката на резултатите от тези изследвания е необходимо да се отчете какво представлява измерената езикова връзка. В модел с показател за официален език се съпоставят двойки страни според наличието на общ официален статут. При показател, който отчита владеенето на придобити езици, съпоставката се основава на възможността за действително общуване между представители на двете

населения. Различията в оценките, обобщени от Егер и Ласман (Egger & Lassmann, 2012), следва да се разглеждат и с оглед на това различие в измерването.

От значение е и начинът, по който езиковите връзки се проявяват в търговията. Екстензивният марж отразява възникването на търговски отношения, а интензивният марж се отнася до обема на търговията в рамките на вече установени отношения. Ако езиковите умения улесняват първия контакт, основната промяна може да се прояви в броя на реализираните търговски връзки. Ако общият език улеснява координацията при повторни доставки, зависимостта може да се прояви и в стойността на съществуващите потоци. В изследвания от Егер и Ласман (Egger & Lassmann, 2015) контекст влиянието на общия майчин език се проявява предимно по екстензивния марж. Този резултат е важен за интерпретацията на агрегирания износ, тъй като общата му стойност съчетава информация за наличието на търговия и за нейния размер.

2. Измерване на езиковата свързаност и различия между пазарите

В емпиричните изследвания изборът на показател за общ език определя каква част от езиковите отношения между страните може да се обхване. За анализ на износа към разнообразни по езиков състав пазари е особено важно да се отчете дали хората могат да общуват чрез език, усвоен извън семейната среда. Тази възможност е от значение за достъпа до информация и за контакта с партньори както на близки, така и на отдалечени пазари.

Мелиц и Тубал (Melitz & Toubal, 2014) разграничават четири измерения на езиковата свързаност. Общият официален език (COL) показва дали двете страни признават един и същ език за официален. Общият майчин език (CNL) измерва вероятността двама случайно избрани жители, по един от всяка страна, да имат един и същ майчин език. Общият говорим език (CSL) обхваща по-широката възможност за общуване, включително чрез езици, усвоени след майчиния. Езиковата близост (LP) описва сходството между езиците. Всяка мярка отговаря на различен въпрос, свързан съответно с официалния статут, майчиния език, комуникационните възможности или сходството между езиците.

При сравнение на много страни е възможно един език да се използва широко в международното общуване, без да има официален статут в някоя от тях. Населението на две страни с различни майчини езици също може да разполага с общ език, усвоен в училище или в професионална среда. Затова разграничението между общ майчин и общ придобит език има аналитична стойност. Егер и Тубал (Egger & Toubal, 2018) разглеждат двете форми на свързаност при търговията на продуктово равнище, а Егер и Тубал (Egger & Toubal, 2026) ги разграничават в анализа си на международната търговия. Гуревич и съавт. (Gurevich, Herman, Toubal & Yotov, 2025) разширяват възможностите за емпиричен анализ чрез база данни за езиковата свързаност както между страните, така и в рамките на отделните страни.

В настоящото изследване CSL се използва като непрекъснат показател със стойности от 0 до 1. Така моделът отчита различна степен на езикова свързаност за всяка двойка страни. Показателят характеризира потенциала за общуване между населенията. Данните за него са на равнище двойка държави, поради което от оценките не може да се установи на какъв език е водена конкретна сделка или какви езикови умения има дадена фирма. Една и съща стойност на CSL характеризира двойката и в двете посоки, докато износът се измерва отделно за всяка посока.

Изборът на CSL има пряко значение за тълкуването на коефициентите. Оценката показва с каква разлика в очаквания износ е свързана определена разлика в степента на езикова свързаност между двойките страни. От нея не може да се определи поотделно приносът на общия майчин език, придобитите езикови умения и превода. Разграничението между тези канали в литературата позволява да се формулират възможни обяснения, които агрегираният показател самостоятелно не проверява.

Връзката между езика и търговията зависи и от географския контекст. Моура (Moura, 2026) изследва двустранната търговия на 185 страни през 2000–2019 г. и установява различия във връзката на търговията с общия официален и майчин език, придобитите езикови умения и езиковата близост. Различията се отнасят до регионите, от които произхожда износът. В настоящия анализ групата на износителите е една и съща, а регионалното сравнение се отнася до пазарите на

местоназначение. Това позволява да се прецени дали зависимостта между CSL и износа на европейските страни се различава според географското направление на потока.

Изследванията на конкретни пазари допълват тази перспектива. Ся и Джоу (Xia & Zhou, 2024) използват митнически данни за търговията на китайски окръзи със Северна и Южна Корея. По-високият дял на населението, което говори корейски, е свързан с по-голяма стойност на търговията и по-голям дял на сделките, като оценената връзка е по-силна за Северна Корея. Резултатите отново открояват екстензивния марж. Уан и Чън (Wang & Chen, 2025) установяват, че споделените езикови и религиозни характеристики засилват положителната връзка между либерализацията и търговията между Китай и държавите от АСЕАН, особено при по-слабо развитите икономики в обединението. Тези изследвания илюстрират защо езиковите връзки следва да се тълкуват заедно с особеностите на пазара и с другите условия за развитие на двустранната търговия.

От прегледа на литературата произтичат две очаквания. Първото е, че при по-голяма възможност за общуване на споделен език очакваният двустранен износ е по-висок. Второто е, че силата на тази връзка се различава между регионите на местоназначение. Историческите контакти, разпространението на придобитите езици и условията за обмен на пазарна информация дават основание за проверка на регионалните различия. Наличните изследвания обхващат различни търговски контексти, поради което конкретната подредба на регионите остава емпиричен въпрос.

3. Данни и подход на изследването

Годишните стойности на двустранния износ на стоки са получени чрез обобщаване на продуктовите данни от CEPII BACI по класификацията HS12 (Gaulier & Zignago, 2010, CEPII, 2026). Регионите са определени по географския стандарт M49 (Статистически отдел на ООН, б.д.-а). От общия набор от 192 дестинации за всеки износител се изключва собственият му пазар. Първоначалният панел съдържа 6 876 насочени двойки и 89 388 потенциални годишни наблюдения. Данните за CSL са от Мелиц и Тубал (Melitz & Toubal, 2014). Географските контроли

са разстоянието между столиците и наличието на обща сухопътна граница (Conte et al., 2022).

При липса на положителен запис в BACI авторите използват информацията на UN Comtrade за наличието на отчетни данни през съответната година (Статистически отдел на ООН, б.д.-б). В основната извадка А липсващ положителен запис се приема за предполагаема нула, ако поне една от двете държави разполага с такива отчетни данни. Извадката включва 79 319 положителни записа и 9 791 предполагаеми нули, общо 89 110 наблюдения. Изключени са 260 наблюдения с липсващи данни и 18 с неопределен статус. По-строгата извадка Б запазва предполагаемите нули само при налични отчетни данни и валидни, еднозначно съпоставени кодове и за двете страни. В нея остават 83 091 наблюдения. Третата извадка служи за справка и обхваща единствено регистрираните положителни потоци.

В рамките на гравитационния подход (Head & Mayer, 2014) моделът се оценява чрез метода на Поасоновото псевдомаксимално правдоподобие (PPML), който позволява включването на нулеви стойности на износа (Santos Silva & Tenreyro, 2006). Фиксираните ефекти за износител по години и вносител по години отчитат променящите се условия във всяка от страните. Стандартните грешки са клъстерирани по насочена двойка, за да отчетат зависимостта между наблюденията за една и съща търговска връзка във времето. Тъй като CSL, разстоянието и съседството са постоянни във времето, моделът ги оценява чрез сравнение между двойките страни. За регионалното сравнение се допуска коефициентът на CSL да варира по дестинации, като Европа служи за референтен регион.

Включването на фиксирани ефекти за всяка двойка държави би погълнало постоянните във времето характеристики на двойката, сред които е и показателят за общ говорим език. Поради това оценката се основава на различията между двойките и се тълкува като условна статистическа връзка.

4. Резултати и дискусия

Резултатите от базовата спецификация, оценена върху основната извадка А, показват положителна връзка между общия говорим език и

двустранния износ на стоки. Коефициентът на CSL възлиза на 1,1001 при стандартна грешка 0,1500 и 95% доверителен интервал от 0,8061 до 1,3940. При равни други условия в рамките на модела разлика от 0,1 пункта в показателя за езикова свързаност съответства на приблизително 11,6% разлика в очакваната стойност на износа. Тази оценка се основава на съпоставка между двойки държави при отчитане на географските им характеристики и условията в страните по години.

Географските променливи имат очакваните знаци. Коефициентът на логаритъма на разстоянието между столиците е −0,6650, а този за обща сухопътна граница е 0,3399. И двата са статистически значими на равнище 1%. Следователно езиковата свързаност има положителна условна връзка с износа и когато моделът отчита тези две измерения на географската близост.

Положителната връзка между CSL и износа съответства на очакването, че прякото общуване улеснява трансграничните сделки (Melitz, 2008; Melitz & Toubal, 2014). На фирмено равнище това може да се прояви при търсенето на информация, избора на контрагент и координацията след сключване на сделка. Използваните данни обаче обобщават износа на стоки между две страни. Те не позволяват да се определи дали наблюдаваната зависимост се дължи предимно на създаването на нови търговски отношения, на по-големи потоци по вече установени канали или на съчетание от двете. Изследванията на Егер и Ласман (Egger & Lassmann, 2015) и Ся и Джоу (Xia & Zhou, 2024) дават основания екстензивният марж да се разглежда като възможен механизъм, чието значение за европейските износители изисква отделна проверка.

За да се оцени доколко общата зависимост е характерна за различните пазари, първоначално върху основната извадка A се съпоставят европейските и извъневропейските дестинации. Коефициентът на CSL е 0,7507 за Европа и 1,5536 за дестинациите извън нея. Разликата от 0,8029 е статистически значима ($p = 0,002$). Тази съпоставка обединява четири различни региона в една група. За да се установи кои от тях се отличават от Европа, е оценена допълнителна спецификация, която разграничава петте региона. Резултатите са представени в таблица 1, където коефициентът за Европа е 0,7591.

Таблица 1. Оценки на връзката между CSL и износа по региони

Регион	Коефициент на CSL	95% доверителен интервал	Разлика спрямо Европа	p за разликата
Европа	0,7591	[0,3700, 1,1482]	–	–
Африка	3,1539	[2,5227, 3,7851]	2,3948	< 0,001
Америките	1,2766	[0,7989, 1,7543]	0,5175	0,093
Азия	2,4524	[1,9039, 3,0008]	1,6933	< 0,001
Океания	1,6027	[0,9317, 2,2737]	0,8436	0,024

Източник. Изчисления на авторите по основната извадка A.

Оценките са положителни и статистически значими на равнище 1% и в петте региона. Най-високи са точковите оценки за Африка и Азия. При сравнение с Европа на равнище 5% се открояват Африка, Азия и Океания. За Америките положителният коефициент показва връзка между езиковата свързаност и износа в самия регион, докато разликата спрямо Европа остава статистически незначима при същия праг. Общият тест на Уолд потвърждава наличието на регионални различия ($\chi^2(4) = 58{,}587$, $p < 0{,}001$). Съпоставките са построени спрямо Европа. Подреждането на точковите оценки само по себе си не установява значимостта на разликите между останалите региони.

Регионалните оценки поставят въпроса при какви пазарни условия потенциалът за общуване е по-тясно свързан с износа. Възможно е общият език да има по-голямо значение там, където достъпът до информация и установяването на първоначални контакти изискват повече усилия. Връзката може да отразява и исторически отношения, миграция, наличие на езикови общности и утвърдени делови мрежи. Тези фактори могат едновременно да поддържат общуването на споделен език и да улесняват търговията. Наличните оценки не измерват самостоятелния им принос. По-високите коефициенти за Африка и Азия следва да се тълкуват като резултат за разглежданата група европейски износители, условен спрямо модела и обхвата на данните.

Устойчивостта на общата зависимост е проверена чрез повторно оценяване върху основната извадка A, ограничена до периода 2012–2021 г. Всички 278 наблюдения с липсващ или неопределен статус са от 2022–2024 г. При изключване на тези три години коефициентът на CSL

възлиза на 1,1201 при 68 760 наблюдения. Близостта му до оценката за целия период (1,1001) показва, че включването на последните три години не променя съществено общия резултат. И двата модела обхващат един и същ брой насочени двойки.

При по-строгото правило за предполагаемите нули, приложено в извадка Б, коефициентът на CSL е 1,1009. Регионалните оценки също остават близки до тези от основната извадка. За Африка и Азия те са съответно 3,1511 и 2,4532, а за Европа 0,7604. Африка, Азия и Океания запазват статистически значимите си разлики спрямо Европа при праг от 5%. За Америките разликата остава статистически незначима при този праг ($p = 0,095$). Изключените предполагаеми нули са по-чести при двойки с по-слаба езикова свързаност и по-голямо разстояние. Сходството на оценките показва устойчивост към конкретната промяна в правилото за подбор, а действителният статус на отделните предполагаеми нули остава неизвестен.

Фиксираните ефекти отчитат различията в условията на отделните държави по години. Постоянните характеристики, специфични за конкретна двойка страни, остават източник на неопределеност при тълкуването. Например исторически връзки или трайни бизнес контакти могат да са свързани и със стойностите на CSL, и с износа. Разстоянието между столиците и общата граница покриват част от двустранните търговски разходи. Транспортната инфраструктура, достъпът до морски маршрути и двустранните институционални условия също могат да имат значение. Затова оценките установяват условна зависимост, а причинният принос на общия говорим език остава извън обхвата на модела.

За последващи изследвания фирмените данни биха позволили да се установи кога контрагентите общуват пряко и кога използват превод, както и дали езикът е по-тясно свързан с първата сделка или с последващите доставки. Съпоставянето на CSL с показатели за общ майчин език, придобити езикови умения и езикова близост би помогнало да се уточни коя форма на свързаност е най-силно свързана с износа в различните региони. По-подробните двустранни отчетни данни биха подобрили и разграничението между действителна липса на търговия и липса на отчетен запис.

Заключение

Изследването установява положителна условна връзка между езиковата свързаност и двустранния износ на стоки от европейските страни през 2012–2024 г. Връзката се запазва при ограничаване на периода и при по-строго третиране на предполагаемите нулеви потоци. Съпоставката между пазарите показва по-високи оценки за Африка, Азия и Океания спрямо Европа при праг на статистическа значимост от 5%. За Америките оценката е положителна, а разликата спрямо Европа остава статистически незначима при същия праг.

За анализа на фирмената интернационализация резултатите очертават значението на езиковата свързаност като характеристика на отношенията между конкретни страни и пазари. Непрекъснатият показател позволява да се отчетат различията в потенциала за общуване чрез майчини и придобити езици. Установяването на конкретните механизми, чрез които този потенциал се проявява в износа, изисква данни за комуникационните практики на фирмите, за сключването на първи сделки и за развитието на вече установени търговски отношения.

Използвани източници

CEPII. (2026). BACI: International Trade Database at the Product Level, HS12 classification, release V202601. Centre d'Études Prospectives et d'Informations Internationales (CEPII). https://www.cepii.fr/CEPII/en/bdd_modele/bdd_modele_item.asp?id=37.

Conte, M., Cotterlaz, P., & Mayer, T. (2022). The CEPII Gravity Database. CEPII Working Paper No. 2022-05. CEPII.

Egger, P. H., & Lassmann, A. (2012). The language effect in international trade: A meta-analysis. Economics Letters, 116(2), 221–224. https://doi.org/10.1016/j.econlet.2012.02.018.

Egger, P. H., & Lassmann, A. (2015). The Causal Impact of Common Native Language on International Trade: Evidence from a Spatial Regression Discontinuity Design. The Economic Journal, 125(584), 699–745. https://academic.oup.com/ej/article-abstract/125/584/699/5077888.

Egger, P. H., & Toubal, F. (2018). Native language and acquired language as determinants of product-level trade. The World Economy, 41(7), 1833–1846. https://doi.org/10.1111/twec.12647.

Egger, P. H., & Toubal, F. (2026). Common spoken languages and international trade. In S. Weber & V. Ginsburgh (Eds.), The Palgrave Handbook of Economics and Language (pp. 267–297). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-88240-1_11.

Fidrmuc, J., & Fidrmuc, J. (2016). Foreign languages and trade: Evidence from a natural experiment. Empirical Economics, 50, 31–49. https://doi.org/10.1007/s00181-015-0999-7.

Gaulier, G., & Zignago, S. (2010). BACI: International trade database at the product-level. The 1994–2007 version (CEPII Working Paper No. 2010-23). CEPII.

Ginsburgh, V., Melitz, J., & Toubal, F. (2017). Foreign language learning and trade. Review of International Economics, 25(2), 320–361. https://doi.org/10.1111/roie.12268.

Gurevich, T., Herman, P. R., Toubal, F., & Yotov, Y. V. (2025). A dataset on linguistic connectivity across and within countries. Scientific Data, 12, Article 542. https://doi.org/10.1038/s41597-025-04692-8.

Head, K., & Mayer, T. (2014). Gravity equations: Workhorse, toolkit, and cookbook. In G. Gopinath, E. Helpman, & K. Rogoff (Eds.), Handbook of International Economics (Vol. 4, pp. 131–195). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-444-54314-1.00003-3.

Melitz, J. (2008). Language and foreign trade. European Economic Review, 52(4), 667–699. https://doi.org/10.1016/j.euroecorev.2007.05.002.

Melitz, J., & Toubal, F. (2014). Native language, spoken language, translation and trade. Journal of International Economics, 93(2), 351–363. https://doi.org/10.1016/j.jinteco.2014.04.004.

Moura, T. G. Z. (2026). The evolving role of linguistic factors in international trade: Regional and temporal evidence from a two-step gravity approach. International Economics and Economic Policy, 23, Article 60. https://doi.org/10.1007/s10368-026-00758-z.

Santos Silva, J. M. C., & Tenreyro, S. (2006). The log of gravity. The Review of Economics and Statistics, 88(4), 641–658. https://doi.org/10.1162/rest.88.4.641.

United Nations Statistics Division. (n.d. - a). Standard country or area codes for statistical use (M49). United Nations. https://unstats.un.org/unsd/methodology/m49/.

United Nations Statistics Division. (n.d. - b). UN Comtrade database: Data availability. United Nations. https://comtradeplus.un.org/DataAvailability.

Wang, L., & Chen, K. (2025). The impact of trade liberalization on China–ASEAN trade relations along the belt and road: An augmented gravity model analysis. Finance Research Letters, 71, 106418. https://doi.org/10.1016/j.frl.2024.106418.

Xia, Q., & Zhou, B. (2024). The impact of common language on international trade: Evidence from Korean language. PLOS ONE, 19(8), e0307914. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0307914.